Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIV. № 31 JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, FEBRUARY 14, 1997 CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ 14-го ЛЮТОГО 1997 р. Ч. 31 РІК CIV.

Україна схиляється до НАТО

Джерзі Сіті, Н. Дж. — На тему ставлення Уряду України до Росії у зв'язку з її негативною настановою до нових членів НАТО подала довшу інформацію американська журналістка Елізабет Понд, що саме закінчила відрядження в Одесі. Її стаття під назвою „Тиха роля НАТО в Україні" появилася у щоденнику „Балтимор Сан" з 29-го січня.

Аналізуючи пляни НАТО поширити число членів, кореспондентка інформує про невдоволення російських політиків такими плянами, які все ще не можуть погодитися з існуванням самостійної України.

Так, посадник столиці Росії Юрій Лужков, як і дорадник Бориса Єльцина у справах безпеки Дімітрій Рюріков, виразно показують свої бажання щодо Севастополя, які голосно висловлюють і воно створює напруження поміж цими двома державами до стану з-перед трьох років на Чорному морі. Але власне ця ворожість Росії викликає в Україні саме бажання стати членом НАТО, як лише це буде можливе.

На думку американської журналістки, зазіхання Росії на Севастопіль лише викликають в Україні більше симпатії схилятися до західніх сусідів, зокрема до Польщі, яка буде членом НАТО. А зазіхання Росії викликало у Президента України Леоніда Кучми першу явну заяву, що Україна також думає про вступлення у майбутньому до НАТО. Виглядає, що Україна хоче для свого зміцнення поширити НАТО і прилучитися до західніх слов'янських держав, як рівнорядний партнер.

Проблеми освіти потребують вирішення

Київ. — "Якщо вирішення проблем освіти і, зокрема, освітянської науки не знайде підтримки від Президента держави та на високому урядовому рівні, Україна позбавиться свого майбутнього", — такою була головна тема зустрічі, що відбулася 10-го лютого в Міністерстві Науки і Технології. На думку керівників вищої школи, щоб врятувати науку, потрібно запровадити нові принципи фінансування та оподаткування, піднести на значно вищий рівень інформаційне забезпечення науковців.

"Щоб зберегти науку, слід мобілізувати всі резерви, які має держава, — переконаний президент Академії Наук вищої школи України Віталій Стріха. — Вузівська наука має один з найвищих показників рентабельности, однак в умовах загальної кризи її потенціял використовується мінімально. Якщо ситуацію в системі освітянської науки не вдасться змінити на краще, Україна потрапить до групи держав третього світу.

Зростає виробництво сталі

Дніпродзержинське. — Згідно з дорученням Президента України Леоніда Кучми, на дніпропетровському металюргійному комбінаті поширюється конверторне виробництво сталі.

Дніпропетровська обласна державна адміністрація разом з металюргами створила програму науково-технічного розвитку комбінату. В умовах відсутности державного фінансування в минулому році вдалося завезти обладнання та розпочати підготову до встановлення третьої машини безперервного лиття сталі.

Дві такі машини, що були встановлені вже в роки незалежности України, дали змогу в три рази збільшити виробництво конверторної сталі.

Трасти пограбували українських вкладників

Київ (УНІАР). — Голова Верховного суду України Віталій Бойко у листі до голови парляменту Олександра Мороза повідомив, що третина трастів, які діяли в Україні, порушувала закони. Ті трасти обікрали понад 4 млн. вкладників на загальну суму 132 млн.дол.

Проти трастів, забезпечених компаній та комерційних банків у 1994 році було порушено 146 кримінальних справ, але вкладники так і не отримали назад втрачених грошей. Більшість злочинців переховується за кордоном, а деяких засуджено. Та хоча вони сидять в українських тюрмах, гроші їхні все одно сховані за кордоном. У зв'язку з цим, верховний суддя пропонує не кидати таких злочинців за грати, а накладати на них економічні санкції.

Повернённю грошей українських громадян із закордонних банків заважають закони держав, де вони зберігаються. Щоб на державному рівні домогтися видачі згаданих грошей, потрібні роки, вважає голова Верховного суду України В. Бойко.

Вояки вправляють

Львівщина. — На полігоні поблизу Львова зібрався вищий керівний склад Прикарпатської військової округи. Командири дивізій, бригад, начальники родів військ та їхні заступники мали можливість не тільки замінити теоретичний рівень знань з бойової та мобілізаційної підготови, організації військової служби, тобто всіх питань, які безпосередньо впливають на боєздатність української армії, але й перейти практичну підготову з провадження сучасної бойової техніки, стілянню з танків та броньованих транспортових автомашин тощо.

Також відбудеться засідання військової ради, де будуть розглядатися, між іншим, стан військової дисципліни, використання фінансів, що виділяються військовикам, хід бойової підготови у військах округи тощо.

Відбулася зустріч керівників України з військовиками Великобританії

Київ (УНІАР). — Тут відбулася зустріч Президента України Леоніда Кучми з державним секретарем з питань оборони Об'єднаного Королівства Великобританії та Північної Ірляндії Майклом Портілло, який відвідав Україну на чолі військової делегації.

На зустрічі обговорено проблеми архітектури загальноевропейської безпеки, ролі та місця України в ній. Л. Кучма зазначив, що поширення НАТО на схід не повинно стати причиною нового розподілу в Европі, оскільки Україна не хоче відігравати ролю буфера. Президент наголосив на важливості переходу до практичних кроків у розвитку українсько-британського співробітництва в галузі оборони.

Англійських гостей прийняв також голова Комісії Верховної Ради з питань оборони і державної безпеки Володимир Мухін. Ознайомивши гостей зі структурою Комісії з питань оборони і державної безпеки, Мухін більшу частину зустрічі провів з М. Портілло за зачиненими дверима. Пізніше на пресовій конференції журналісти довідалися, що темою обговорення було ставлення України до поширення НАТО на схід і можливий вступ України до цієї організації. За словами Мухіна, в українському парляменті за вступ України до НАТО виступає одна третина депутатів. Інша третина українських парляментаристів підтримує приєднання України до Ташкентського договору і ще одна третина виступає за невтралітет.

Мухін висловив задоволення тим, що на території країн, які приєднаються до НАТО, не передбачається розміщувати ядерну зброю. Він також сказав, що Верховна Рада України незабаром розгляне питання про ратифікацію договору "Про відкрите небо", приєднання до якого є дуже вигідним для України, оскільки вона не має своєї космічної розвідки.

На зустрічі гостей з міністром закордонних справ України Геннадієм Удовенком зазначалося, що підписання угоди про особливе партнерство між Україною і НАТО не означає вступ України до Північно-атлантичного оборонного союзу. "Сьогодні ми цього питання не ставимо, — зазначив Г. Удовенко, — але виступаємо за активізацію наших відносин".

Делегацію Великобританії прийняв і міністер оборони України генерал-полковник Олександер Кузьмук. Сторони виявили зацікавлення до продовження співпраці, започаткованої у 1996 році під час зустрічі міністрів оборони Великобританії, Польщі та України. Узгоджено час і місце прове-

(Закінчення на стор. 4)

Ю. Щербак інформував українську громаду

Ню Йорк (Амбасада України). — Представники понад 40 суспільно-громадських, професійних та допомогових організацій української громади Північної Америки, зокрема Українського Конгресового Комітету Америки і Української Американської Координаційної Ради, а також їх засобів інформації, взяли участь в обговоренні сучасних проблем внутрішньої і зовнішньої політики України, що відбулось під час зустрічі в Ню Йорку амбасадора України в ЗСА Юрія Щербака з керівниками української громади.

У своїй доповіді Ю. Щербак детально поінформував про підсумки минулого року для України, становище України в ключових проблемах міжнародної безпеки, стан українсько-американських відносин і відповів на численні запитання учасників зустрічі. Характеризуючи взаємини між Україною та ЗСА, Ю. Щербак заявив, що „підтримка України місцевими організаціями української діяспори лежить також і в національних інтересах ЗСА як стратегічного партнера нашої країни".

Амбасадор України окремо зупинився на необхідності розвивати побратимські зв'язки між окремими регіонами України і американськими стейтами та більш активній участі в цих процесах представників української громади ЗСА. Він наголосив на важливості охорони і збереження української культурної спадщини в ЗСА органами місцевої влади в місцях компактного проживання українців.

Учасники зустрічі висловили підтримку України щодо інтеґрації до европейських і трансатлантичних структур та позитивно оцінили зусилля держави щодо зміцнення стратегічного партнерства з ЗСА та спеціяльних стосунків з НАТО.

Особливу увагу лідери УККА і УАКРади приділили проблемам національної безпеки України, її соборности, територіяльної цілісности держави і непорушности її кордонів.

В ході зустрічі досягнуто домовлення про проведення ряду спільних заходів, зокрема семінарів з питань міжнаціональних взаємин. Під час дискусії піднімалось питання підготови другого Світового форуму українців, що має відбутися у серпні цього року.

Відбудеться конференція, присвячена В. Винниченкові

Ню Йорк. — Українська Вільна Академія Наук у ЗСА, Винниченківська Комісія та Український Інститут Америки влаштовують конференцію на тему „Володимир Винниченко: державний муж, письменник, маляр". Участь братимуть: Анна Процик, Лариса Онишкевич, амбасадор Юрій Щербак, Мирослава Томоруг-Знаєнко, Тамара Скрипка та Володимир Баранецький. Конференція відбудеться у неділю, 23-го лютого, в УІА, 2 схід 79-та вул. в Ню Йорку. Початок в 3-ій год. після полудня. Телефон для інформацій (212) 288-8660.

Президент зустрівся з республіканськими керівниками

Вашінгтон. — У вівторок, 11-го лютого, президент Билл Клінтон зустрівся на Капітолю з республіканськими керівниками, щоб узгіднити деякі спірні питиння пов'язані з державним бюджетом. Зустріч виявилася несподівано успішною не тільки з уваги на узгіднення більшости питань, але також і на створену дружню атмосферу, котра панувала в часі зустрічі.

На листі менш-більш узгіднених питань знаходимо справи: податкових кредитів для тих працедавців, які затрудняють тих, що знаходяться на урядових пільгах, поліпшення освіти, зменшення особистого податку, злочинности та карального системи для малолітніх порушників закону та ужививання Дистрикту Колюмбії як лябораторії для переведення нових почнів затруднення, освіти і економічного росту.

Все ж таки не узгіднено тих питань, котрі торкаються пропонованого Президентом законопроєкту змін щодо фінансування виборчих кампаній, висловленої думки керівника сенатської більшости республіканського сенатора з Міссіссіппі Трента Лотта, щодо фонду для програми усунення отруйних відпадків і погляду демократів про поширення лікарського забезпечення для дітей. Однаце, незважаючи на це, як заявили обидві сторони, зустріч в загальному була успішною.

В Китаї відбулися міжетнічні сутички

Пекін. — Китайські війська заблокували місто Інін в Шиньчзян-Уйгурському автономному районі, який став ареною кривавих погромів на етнічному ґрунті. У місті перестало діяти летовище і залізнична станція, запроваджено поліційну годину. Не працюють крамниці, вулиці контролює військова поліція.

Заворушення в Ініні, який розташований приблизно 50 кілометрів від кордону з Казахстаном, почалися 5-го лютого. Поштовхом до них стала спроба поліціянтів заарештувати злочинця з числа уйгурів, які становлять більшість населення Шиньчзян-Уйгурського автономного району. Цей інцидент з арештом викликав демонстрацію декількох тисяч уйгурів, переважно молодих, які прийшли до будинку місцевої адміністрації, викрикуючи антикитайські льозунги і вимагаючи „незалежности Шиньчзяну".

Демонстранти-мусулмани нападали на етнічних китайців, розбивали авта, підпалювали крамниці. Під час сутичок вбито понад 10 осіб і ранено понад 100. Для втихомирення розлюченого натовпу уйгурів китайська влада додатково післала в Інін понад 1000 поліціянтів. Придушуючи безпорядки, вони змушені були застосувати викликаючий сльози газ.

На думку китайських керівників, теперішній виступ уйгурських сепаратистів „спровокований закордонними ворожими силами", зокрема рухом за створення „Східнього Туркестану", база якого знаходиться в Туреччині.

В Україні
(З інформацій УНІАР)

ПОЛІТИЧНА КОАЛІЦІЯ

КИЇВ. — Тут відбулося чергове засідання учасників Політичної коаліції, які 19-го грудня 1996 року підписали декларацію про спільні дії. У засіданні взяли участь представники Конгресу Українських Націоналістів, Української Республіканської Партії, Української Консервативної Республіканської Партії, Демократичного Об'єднання України, Антибольшевицького Бльоку Народів, Товариства ім. М. Міхновського, Товариства ім. Г. Ващенка, Київської ради об'єднання громадян. Як спостерігачі на засіданні були присутні представники об'єднання "Державна Самостійність України", Спілки Офіцерів України та Конгресу Української Інтелігенції. Учасники засідання поінформували про проведені заходи від початку 1997 року, а саме: відзначено День Соборности України 22-го січня, вшанування героїв Крут 27-го січня та вшанування жертв большевицького наступу на Українську Народну Републику біля заводу "Арсенал" 29-го січня. Представники обласних, районних і міських організацій повідомили, що вже підписано декларацію про спільні дії у Волинській, Сумській, Львівській, Хмельницький, Чернігівській, Одеській, Дніпропетровській і Черкаській областях. Висловлено пропозиції щодо проведення акцій сіоціяльного захисту українського народу, проведення конференції "за круглим столом" та висвітлення праці Політичної коаліції у засобах масової інформації. Заслухано інформацію про утворення виборчого об'єднання Народним Рухом України, Товариством "Просвіта" і Конгресом Українських Націоналістів.

Є.КУШНАРЬОВ ПРОКОМЕНТУВАВ ЧЕРГОВУ ПУБЛІКАЦІЮ

КИЇВ. — Голова Адміністрації Президента Євген Кушнарьов на проханя журналістів прокоментував статтю "Распустят лі в мартє Вєрховную Раду", надрукованy в газеті "Киевскиє Вєдомости" з 5-го лютого. На думку голови Адміністрації Президента, статтю спрямовано на штучне загострення відносин між Президентом і Верховною Радою. Є. Кушнарьов зазначив, що "Кієвскіє Вєдомості" останнім часом надрукували кілька статтей з інсинуаціями про начебто існуючий плян розпуску Верховної Ради. Президент не воює з Верховною Радою, сказав Кушнарьов. А те, що в парляменті розгляд важливих питань перейшов у політичну площину, є наслідком боротьби лідера Соціялістичної Партії України Олександра Мороза, з вини якого депутати, які відмовилися присягнути на вірність Конституції України, досі є членами парляменту. Проблема корупції в Україні є, але певні сили її загострюють, бо зацікавлені, щоб в Україну не йшли закордонні інвестиції. Є. Кушнарьов висловив готовість очолити об'єднання "Нова Україна", коли б йому запропонували, і бажання працювати над створенням центристської коаліції на підтримку реформ. Така коаліція, на його думку, могла б об'єднати представників НРУ, СДПУ(О) та інші партії. А покищо він створює при Президенті політично-консультативну раду, до якої увійдуть 10-12 політичних лідерів, чиї організації яких відкрито не оголошували свою опозицію до Президента, а також 10-12 провідних політологів. Рада покликана прогнозувати політичну ситуацію в суспільстві.

ЗАКЛИКАЮТЬ ДО ДІЯЛОГУ І СТВОРЕННЯ ЄДИНОЇ УПЦ

КИЇВ. — Всеукраїнський міжнародний церковно-громадський комітет (ВМЦГК) з підготови до відзначення 2000-ліття Народження Христа оприлюднив звернення до керівників Православних Церков України із закликом "розпочати діялог та повести свою паству до об'єднання". ВМЦГК, до якого увійшли представники світового українства, закликає "не на словах, а на ділі засвідчити бажання мати єдину Помісну Православну Церкву і вболівання за майбутнє української держави". Автори звернення висловили надію, що при підтримці Президента і Уряду України, місцевих органів влади, громадських організацій, політичних партій і рухів до 2000 року в Україні буде створено єдину Українську Православну Церкву.

ДЕПУТАТСЬКЕ ЗВЕРНЕННЯ ДО ГЕНЕРАЛЬНОЇ ПРОКУРАТУРИ

КИЇВ. — Заступник голови Комісії Верховної Ради з питань депутатської етики, представник фракції комуністів Андрій Снігач скерував до Генеральної прокуратури України депутатське звернення. У ньому виборці п'ятьох районів Херсонщини висловили протест на адресу керівництва України "проти такого курсу реформ". Автори звернення пишуть, що "резерви суспільної міцности доведено до критичної межі", що стало причиною збільшення числа самогубств. "Стратегічні напрямки переходу України від планової економіки до дикої ринкової привели до падіння України в прірву і втрати нею рівня економічної та політичної незалежности", — сказано в листі. Автори його критично оцінюють створення Аграрної Партії України, яка підтримує ідею купівлі-продажу колгоспної землі.

ДЕПУТАТИ РОЗГЛЯНУЛИ ПРОПОЗИЦІЇ УРЯДУ

Пресова служба Верховної Ради України розповсюдила серед депутатських груп, фракцій та узгоджувальних комісії інформацію про те, що у міжфракційній узгоджувальній групі 5-го лютого постатейно розглянуто податковий законопроєкт, доопрацьований Урядом, а також проєкт доповнення до закону України про податок на нерухоме майно. Член фракції Народного Руху України Євген Жовтяк, коментуючи працю узгоджувальної групи, відзначив здатність її членів до компромісних рішень. За його словами, продемонстровано гнучкість і представники виконавчої влади. Не зважаючи на гострі дискусії, учасники їх врешті знаходять спільні рішення. Щодо законопроєктів про податок на додаткові блага, зокрема домашню обслугу, позику під відсотки, нижчі за ринкові, забезпечення особи або її майна за рахунок працедавця, то члени групи прийшли до висновку, що вони потребують додаткової експертизи.

У СВІТІ

ПРЕДСТАВНИК УРЯД ПЕРУ та марксистських повстанців, котрі вже 55 днів тримають 72-ох закладників у резиденції японського амбасадора в Лімі столиці країни, зустрілися у вівторок, 11-го лютого, щоб узгіднити і домовитись про переговори у справі позитивного і безкровного полагодження цієї афери. На чотирогодинній зустрічі представник уряду Домінґо Палєрмо і заступник повстанського провідника Роллі Роґас з угрупування Тупак Амару узгіднили порядок переговорів, які продовжатимуть у майбутньому. Зустріч відбулася у будинку напроти, де повстанці тримають закладників, а опісля Антоні Вінсент, канадський амбасадор до Перу прочитав коротку заяву, в якій сказано: „ Ми розпочали прелімінарні розмови, погодились на їх продовження у майбутньому та узгіднили їх програму".

В АМЕРИЦІ

КОМАНДИР П'ЯТОЇ МОРСЬКОЇ флоти ЗСА віце-адмірал Томас Фарґо каже, що Ірак з допомогою Ірану переступає санкції Організації Об'єднаних Націй та займається контрабандою вивозу нафти. В останніх двох тижнях іракці та їхні опікуни іранці мали вже дві сутички з військовими кораблями американської морської флоти.

ГОЛОВА СЕНАТСЬКОЇ КОМІСІЇ для справ розвідки республіканський сенатор з Алабами Ричард Шелбі вирішив втретє відсунути переслухання номінованого президентом Биллом Клінтоном кандидата на становище директоре Сі-Ай-Ей Антоні Лейка. На оправдання такої своєї поведінки він сказав, що залишилось багато невідповіджених питань і тому він пересуває переслухання аж на 11-го березня.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5486. UNA: (201) 451-2200

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446
(914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Складні завдання українського журналіста

Здається, що ніхто не має так складного завдання у сьогоднішніх обставинах, як наші журналісти в діяспорі. Коли слідкуємо за американською пресою, то бачимо і знаємо добре, що вона безкомпромісово подає здобуті різними способами інформації, і хоча з уваги на можливість судових процесів перевіряє їх джерело та правдивість, однак пише однаково критично про всіх, починаючи від Президента ЗСА, а кінчаючи на звичайних громадянах, що вчинили щось варте уваги. Недарма у найбільш почитному та відповідальному американському щоденнику, що його зміст і статті цитують по цілому світі, „Ню Йорк Таймсі", великими літерами поруч заголовка стоїть девіза газети: "All the news that's fit to print".

Цієї засади тримаються усі інші засоби масової інформації в ЗСА, а „жовта преса" залюбки шукає сенсації та інформації про кожну людину, що стоїть в центрі публічного життя, не зважаючи на пост чи завдання.

Не скупі на інформації також телевізійні журналісти, і це добре тут знаємо, бо ж кожен слідкує за новинками — як політичними, так і місцевими.

А тепер візьмім, для порівняння, українського журналіста, що пише до української преси і має за завдання подавати новинки. Тут саме і починається складне його завдання, яке часто важко подолати, що не завжди розуміють читачі, а ще менше розуміють офіційні українські речники, як місцеві, так і українського Уряду.

Тут постійно приходить запитання, чи можна таку або іншу новину писати та подавати до загального відома. І в цьому саме полягає для журналіста трудність, яку важко перескочити. Критикувати когось не годиться, бо, мовляв, „як, критикувати своїх?" або „а що буде, як це підхоплять наші воріженьки?". А під цими „воріженьками" маємо завжди довгу листу тих справжніх і тих своїх з іншої партії чи інших переконань.

У висліді ми мусимо бути дуже повздержливі у своїх писаннях, дуже обережні і дуже невтральні. А це часто робить наші інформації блідими, нецікавими, позбавленими навіть дрібки кольоритности, яка в загальній пресі чи інших засобах інформації є так важливим чинником, що здобуває читачів, слухачів, а за тим популярність і гроші.

А що тоді із правдою? Значить, для якогось незрозумілого „добра справи" нам її не годиться подавати до загального відома, ми мусимо бути позитивні до всього, що відбувається і тут, серед нас, і там, в Україні. Знаємо однак ми, журналісти, що не все може бути добре, що діється серед нас, і що ми повинні вказати на недоліки хоча б для того, щоб їх позбуватися чи їм зарадити. Отож постійно стоїмо перед дуже складним та ніким досі нерозв'язаним питанням: писати нагу правду, чи вдягати її у штучні шати? Вказувати на недоліки у нашому житті, чи промовчувати їх ради „миру і тишини"?

Кожного дня, коли відкриваємо „Ню Йорк Таймс" чи іншу чужу пресу і читаємо критичні статті та інформації про всіх провідних мужів ЗСА, із президентом Б. Клінтоном включно, насувається нам це складне питання відносно нашої ролі. Уявім собі, що в нашій спільноті відбувається така драма, як тепер в американській, із відкриттям походження жінки на провідному пості — секретаря Державного департаменту Меделин Олбрайт. А саме цю справу витягнула на верх таки преса, „Вашінґтон Пост". Що дісталося б українському журналістові в діяспорі за вміщення таких інформацій про провідну постать нашого життя?

Так, нас зобов'язують тут такі правні закони, як і американських журналістів, нас ще до того зобов'язує колись прийнятий і ніколи не відкликаний кодекс українського журналіста, але все це не перешкоджало б писати в культурний спосіб правди, якби...

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція.*

Петро Грицак

АМЕРИКАНСЬКА ДИПЛОМАТІЯ У НАСТАВЛЕННІ ДО УКРАЇНИ

Ще під час дискусій на Версальській мировій конференції, у 1918-19 роках, хоч вже багато було мови про самовизначення народів та 14 точок президента Вудров Вілсона, стало ясним, що це аж ніяк не стосується Російської імперії. Це тому, що Франція хотіла її за всяку ціну зберегти, щоб одержати назад свої позички для царської Росії. У свою чергу, Америка також хотіла зберегти цілість Росії, щоб підтримати Францію, яка була винна Америці великі суми за постачання військових матеріялів. Вкінці зроблено тільки маленькі вийнятки для Польщі, балтійських народів і Фінляндії. Про самостійну Україну не було й мови: сам французький прем'єр, Клємансо, сказав що не буде жодної України так довго, як він живе! До того сильно причинилися також поляки, що в найбільш галасливий спосіб старалися виробити світову опінію про українців як „горлорізів-дикунів", гірших навіть від большевиків. Не були без вини також самі українці, бо їхній уряд, в найбільш критичний час, складався з есерів, які свідомо старалися переголосовувати навіть большевиків у своїх радикальних потягненнях: відомим є їхнє гасло „всім по сім", тобто кожному господареві приділити 7 десятин землі! (Розуміється, без жодного викупу). Сам президент М. Грушевський був есером.

В той спосіб американська політика збереження Російської імперії як економічної й політичної цілости, а потім СССР, стала традиційною. Хоч Америка визнала СССР аж у 1933 році, большевики цілий час тримали її і цілий світ у напруженні, жонґлюючи обіцянками сплачення царських боргів: от ще трошки почекайте й ми все заплатимо! Тому що, почавши від 1929 року, панувала світова господарська криза, того роду большевицька тактика була дуже успішною й переважувала застереження гуманітарного характеру. Америка думала, що поширення в той критичний час торговельних зв'язків із СССР буде корисним для американської економіки (щось як тепер торгівля з Китаєм), цілком згідно із поглядом відомого тоді англійського політика Ллойда Джорджа: „Торгувати можна і з канібалами". Внутрішні ж справи колишньої „тюрми народів" нікого не цікавили.

Зрештою, тодішня американська політика „нового розподілу", яку провадили ліберали із „скровавленими серцями" (знана як „ню діл") була також уже просовєтська. Тому президент Рузвелт не загаявся довго, щоб призначити трьох представників ЗСА для полагоджування найбільш сенситивних державних функцій, а неформально — для нав'язання особистої дипломатії із СССР, — каже у своїх споминах відомий совєтський розвідник Павєл Судоплатов. Були то Г. Гопкінс, А. Гарріман, та недавно померлий А. Гіс, яких політика довела до Ялти, Потсдаму й двоподілу світу.

Цікавим є, що тодішній державний секретар Дін Ечисон відверто говорив, що „ніколи не повернеться плечима до Гіса", а сам президент Труман дуже негарно висловлювався про В. Чемберса, заслуженого американського журналіста, який звинувачував Гіса в шпигунстві на користь СССР. В той самий час сенатор МекКарті твердив, що в Державному департаменті тоді діяло аж 50 большевицьких шпигунів. Ті контроверсії скінчилися тим, що деякі особи мусіли зрезиґнувати із своєї праці, але це все також привело незабаром до політичної ізоляції та передчасної смерти самого сен. МекКарті. Внутрішньобюрові протисовєтські чи протиросійські ініціятиви стали тим більше нереалістичними через офіційну політику „детанту", міжнародного розпруження у 70-их роках. Як пише у своїх споминах колишній директор Сі-Ай-Ей Р. Ґейтс, спеціяльно небажаним уважалося серед американських бюрократів підтримувати якісь міжетнічні конфлікти чи місцевий націоналізм у СССР: мовляв, „непотрібно дразнити росіян".

Щодо України, то варто пригадати, що чільний спеціяліст від російських справ Дж. Кеннан у 1939 році не приховував втіхи, коли мадяри окупували Карпатську Україну, порівнював Україну з Пенсильванією і взагалі не мав для українців ніколи жодного доброго слова. Американський амбасадор в Парижі В. Булліт, дорадник президента Рузвелта у східньо-ервопейських справах, у 1938 році все щось знаходив алярмуючо-неґативного про Україну, і навіть польський амбасадор уважав ті інформації пересадними.

Але час ішов. Скінчився детант, продовжувалася холодна війна, вже була на порозі „перестройка". Ґейтс каже, що перелом у політиці супроти СССР зробив не хто інший, як саме чомусь загально недоцінюваний президент Дж. Картер. Він заініціював таємну програму сприяння дисидентському рухові та загострення національного питання в СССР. Цю політику Державний департамент та Сі-Ай-Ей почали разом бльокувати зсередини, попросту з бюрократичної інерції.

Проте на справу вплинула вміла обсервація тодішних подій у Польщі та активність здібного дорадника президента Картера у політичних справах, Збіґнева Бжезінського. Та політика, на вже більшу скалю, успішно продовжувалася за президента Роналда Реґена, мимо усяких спроб Державного департаменту її змінити, та починала поволі мати також певну підтримку з боку Сі-Ай-Ей. Одначе коли президент Р. Реґен виголосив 8-го березня 1983 року свою відважну промову про „імперію зла", американські бюрократи заскиглили з переляку, але потім притихли, побачивши, що уряд розпочав серйозні заходи проти дальшої мілітаризації СССР. Два тижні пізніше президент говорить про конечність праці над новою системою повітряної оборони, знаної як Стратегічна Оборонна Інціятива (СОІ). Це останнє потягнення президента Р. Реґена дуже занепокоїло московських можновладців, які зрозуміли, що мусять числитися із новими вимірами озброєння, базованими на „високій технології". Американські прихильники СОІ сьогодні признають, що це, власне, була програма, яка „зломила хребет" СССР та остаточно спричинила розпад „імперії зла", вплинувши паралізуюче на московські наміри евентуального опанування світу. Незалежні від Москви обставини змусили її повернутися до внутрішніх проблем, до „перестройки" і „гласности". Ґейтс каже, що саме „гласність" була тим динамітом, який підірвав СССР внутрішньо. Водночас він спеціяльно підкреслює, що „гласність" виявила перед усім світом, як Москва русифікувала неросійські народи та тримала їх у колоніяльному статусі. Одначе американські бюрократи з Державного департаменту до останнього моменту уважали національне питання в СССР цілком другорядним. Доказом є безславна промова президента Дж. Буша в Києві, написана головно під впливом дорадника Брента Сковкрофта та амбасадора Джека Метлака, яка викликала серед українців, що спочатку вітали Буша з ентузіязмом, неґативну реакцію, як також іронічні коментарі американської преси. Ось як думав Дж. Метлак, який перед тим служив у Державному департаменті старшим експертом у совєтських справах: „Нерозумні українські політики не знали, що для них є найкращим. Замість думати серйозно про поправу господарської ситуації в СССР та про новий союзний договір, вони почали вигадувати якусь незалежність! Ми чейже дали їм (тобто українцям), все, що вони хотіли: почали вкінці писати слово „Україна" без родівника, президентську промову транслювалося тим разом по-українськи, і цього всього ще для них мало. Які то невдячні люди!" Це пише, не встидаючись, колишній амбасадор надпотуги, Америки! В іншому місці, у впливовому журналі „Форін Аферс", цей Дж. Метлак ніби оправдується перед большевиками, підтверджуючи всім відому правду, що Америка ніколи не плянувала української незалежности. Це москалів, видно, не цілком переконує, бо не можуть собі уявити такої наївности в державних і міжнародних справах з боку недавніх американських політиків.

Тодішній Державний секретар Джеймс Бейкер спочатку також поставився цілком неґативно до самої ідеї української самостійности, навіть вже після 24-го серпня 1991 року. Значно пізніше президент Буш сказав все таки, що визнає Україну як незалежну державу, якщо референдум вийде позитивно — Державний департамент не був певний, що так станеться.

Ґейтс, як колишній керівник Сі-Ай-Ей, підкреслює що саме „трійця", Ґорбачов, Картер і Реґен, відіграла історичну ролю гробокопателів колишньої „імперії зла", СССР. Ґорбачов зробив це, розуміється, мимо волі, бо бажав собі чогось цілком протилежного. Не забуває, одначе, все таки Ґейтс додати: таки нації СССР, а спеціяльно Україна, були чинниками, що спричинили остаточну ліквідацію СССР зсередини, як свого роду „імпльозію". Це варто взяти під увагу, бо сьогодні ще можна почути опінії деяких „політологів", що українська незалежність прийшла несподівано, як якесь історичне непорозуміння, без свідомої боротьби.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Про мито, закон і комісію

Мій лист є відповіддю на публікацію „В Україні встановили мито на гуманітарну допомогу", що появилася в „Свободі" з 21-го січня 1997 року.

Хотів би повідомити Вас, що ні я, ні співробітники амбасади України в З'єднаних Стейтах нікому не надавали інформації про те, що з 9-го січня 1997 року в Україні введено 30 відс. мито на гуманітарну допомогу, що доставляється в нашу державу з-за кордону.

Справа в тому, що 13-го січня 1997 року до амбасади України звернулась Христина Дурбак з проханням про допомогу у звільненні від мита вантажу гуманітарної допомоги для однієї з лікарень Івано-Франківської области. До свого листа Х. Дурбак додала інформацію про те, що ніби в Україні з 9-го січня введено 30 відс. мито на гуманітарну допомогу.

Оскільки амбасада такої інформації не мала, ми підготували запит на ім'я заступника голови Комісії з питань координації приймання, транспортування, охорони та розподілу гуманітарної допомоги, що надходить із зарубіжних країн, при Кабінеті Міністрів України, Бронислава Омецинського, з проханням роз'яснити ситуацію та, по можливості, допомогти у безмитному оформленні зазначеного вантажу.

Копія цього запиту була надіслана Х. Дурбак.

Зважаючи на те, що після публікації в газеті „Свобода" виріс потік звернень до амбасади з питань оподаткування гуманітарної допомоги, повідомляємо, що 17-го грудня 1996 року Президент України підписав, прийнятий Верховної Радою, закон України „Про визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів з питань оподаткування товарів, що ввозяться (пересилаються) на митну територію України". Закон діє з 26-го грудня 1996 року.

Інформую також, що Комісія з питань координації приймання, транспортування, охорони та розподілу гуманітарної допомоги, що надходить із зарубіжних країн, при Кабінеті Міністрів України, створена у липні 1993 року, оперативно вирішує питання звільнення від оподаткування вантажів гуманітарної допомоги. Для цього організації-отримувачі допомоги в Україні повинні звертатися до вищезазначеної комісії.

Адреса комісії: Україна, Київ, 252008, вул. Грушевського 12/2 тел. (380 44) 226-35-80, 293-73-48 факс (380 44) 226-36-50, 293-20-93.

При цьому надсилаю вам вищезазначений закон України „Про визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів з питань оподаткування товарів, що ввозяться (пересилаються) на митну територію України".

Юрій Щербак, амбасадор
Вашінґтон.

Українська Римо-Католицька Церква?

У 13-му числі „Свободи" (з 21-го січня 1997 року), в рубриці вісток з України поміщено новинку „Різдвяне прийняття відбулося зусиллями Руху". Там написано, що „Миколаївська обласна філія Руху, яка організувала прийняття, запросивши духовенство УПЦ КП, УАПЦ, УГКЦ, Української Римо-Католицької Церкви, німецької Лютеранської Церкви та вірменської Апостольської Православної Церкви".

Цікаво знати, відколи Римо-Католицька Церква в Україні, в якій працюють польські священики (багато з них не має українського громадянства) і яку очолюють польські єпископи, називає себе офіційно Українською? Це вражає тим більше, що Лютеранська Церква називається німецькою, Православна Церква вірмен є вірменською, а польська (бо такою вона і є) Римо-Католицька Церква стала раптом українською. Чому такий вийняток для Римо-Католицької Церкви, яка не тільки не має українського кореня і не вросла в українські традиції, але ще й дуже погано записалася на сторінках нашої історії. Пригадаймо собі трагічні для нас факти з діяльности Римо-Католицької Церкви на Холмщині і Підляшші.

Немає ніяких сумнівів, що і сучасні польські місіонери в Україні мають ті самі пляни: ополячення і латинщення українського народу, поширювання серед нас польських політичних впливів, послаблювання дій нашої Української Церкви, яка через довгі століття зберігала нас від винародовлення, поглиблення релігійного хаосу в Україні тощо.

Цілком слушно поступила філія Руху, що на це прийняття не запросила представників т. зв. „Української Православної Церкви Московського Патріярхату". Але чи годилося запрошувати туди місіонерів т. зв. „Української Римо-Католицької Церкви"? Дуже сумніваюся.

Євген Іванків
Чикаґо, Ілл.

Роман Савицький, мол.

Юрієві Оранському — в його 80-ліття

II

Логічним продовженням діяльности Ю. Оранського став музичний театр. Вперше поза межами України блиснула дитяча опера М. Лисенка „Пан Коцький" (УМІ, 1965) в інструментації В. Овчаренка, автора ряду редакцій та оркестрацій творів Лисенка. Позитивні відгуки завершились задушевним (та несподіваним) листом від Остапа Лисенка. Рідний син композитора дякував за запис на платівці в імені музичної громадськости країни, яка не спромоглась тоді на власний запис.

Наш ювілят змалку приятелював зі звірятами. Тому його життєвий шлях мали щастя перебігти не тільки „Коцький" але й „Котик Кі-Кі" (сценка М. Фоменка). Крім котів, в Оранських жили імпозантні пси з „поставленими голосами" (один із них звався „Урхан", на зразок відомого турецького персонажа). Тому й не диво, що найбільш складним почином нашого диригента стала опера „Лис Микита" із лісовим царством „звірячого люду".

До співдії приступили найкращі сили того часу: композитор Василь Овчаренко, лібреттист Леонід Полтава (базувався на поемі І. Франка), мистець Едвард Козак (сценографія), режисер Іван Праско та інші. Спонзором став Союз Українців-Католиків „Провидіння".

Видані чепурно програмка й лібретто передавали Франкове оспівування раціональної форми боротьби — конечної філософії життя, в якому ворогів багато, а союзників обмаль. „Лис Микита" Франка мав повний успіх у літературному житті, а опера Овчаренка — Оранського стала найбільшою атракцією української Америки 1970-71 років. Як доцільно було б поставити тепер „Лиса" у Львові, запросивши до співпраці дириґентську паличку й досвід Ю. Оранського!

Після мистецького бенкету „Микити" подано десерт — „Дейзю" Оксани Керч (текст) та Ярополка Ласовського (музика). Цей вкраїнський „мюзікал" (фактично музична комедія) прозвучав 1974 року й належить до нових доріг у нашій музиці та в кар'єрі Ю. Оранського. Своєю формою „Дейзя" перекликається із „Киркою з Лолео" Нестора Нижанківського, — жанр легкий, популярний, до якого одноразово зверталися переконливо Нижанківський, Лисовський та Оранський.

Критики прийняли „Дейзю" ввічливо, підкреслюючи її музичні вартості. Педагог Наталія Іщук-Пазуняк відзначила тоді („Свобода", з 17-го травня 1974 року), що „до успіху композиції причинилося виконання її доброю оркестрою, молодечою, в більшості з українських виконавців УМІ..."

Звукозапис та фотографія належать до найбільш улюблених ділянок Юрія Оранського. А треба усвідомити, що дійсний хист у зорово-слухових середниках подибуємо рідко-коли серед самих музик. У випадку ювілята, вмілість пішла впарі зі свідомістю значних можливостей магнітофону. Ще на початку 1950-их років він висловився в пресі так: „Нам треба записувати концерти, щоб потім слухати нашу музику вдома..."

Згадана вже платівка із „Пана Коцького" стала прем'єрним грамзаписом цієї казкової опери. Теж досі небаченим в нашій громаді був так званий „Альбом на екрані", бо поєднував прозірки-ілюстрації, стереозаписи, мистецьке читання і власні коментарі для насвітлення життя музичних постатей. Із авдіо-візуальної ляборатoрії ювілята вийшли С. Людкевич, М. Березовський, М. Леонтович, В. Грудин, М. Фоменко й В. Овчаренко. Вийшли вони на екрани багатьох міст Америки й Канади.

Зараз ювілят працює над ще чимось, чого досі ми не мали. Це монументальний „Ілюстрований енциклопедичний покажчик українських композиторів поза межами України". В нас, мабуть, гадають, що поза Україною працювало не більше 40 композиторів, і що діяспора починається в Мюнхені, а кінчається у Вінніпеґу. Тим часом автор включає у діяспору Москву, Петербурґ та Південну Америку, а самих музикотворців він начислює понад 150.

Його метода відома із численних музичних виступів: довгий час уважної підготови, випрацювання тексту до найменших нюансів, щоб довести цілість до найвищого рівня авторської спроможности. Це ж підсумки композиторської діяспори, на які настала вже пора. Це муравлина праця, якою звичайно займаються цілі інститути.

В особі Юрія Оранського маємо такий музичний інститут. Але ювілейна стаття про інститут не повинна обмежуватись лише до заслужених похвал на адресу його директора-дириґента. Американське прислів'я запевняє, що за кожним великим чоловіком стоїть така ж жінка. Надію Оранську знають як довголітню наукову співробітницю, чи б пак розвідника того ж „інституту", а зі заль бачили її здалека (і дещо формально) як відому солістку-сопрано у постановках мужа. Проте найближчі до неї знають лише добру, всміхнену Славцю.

Власне, цей усміх вірної супутниці на стежках найкраще оцінює наш подорожний-ювілят. А шлях до завершення творчої праці його життя всміхатиметься йому й дальше. Хай лаври й любов вплітаються у мелодійні Многая Літа!

Лекції англійської мови
ПРОСТО ПРО СКЛАДНЕ

Заняття дев'ятнадцяте

ПРИЙМЕННИКИ ТА „ПІСЛЯЙМЕННИКИ"

Частина І

Англійське речення (найчастіше запитальне) може закінчуватися прийменником; цей факт дивує тих, хто щойно почичає вивчати англійську мову.

Where are you from? — Звідки ви?
What is it for? — Навіщо це?
What is all that noise about? — Що цей увесь шум означає?

Подібні приклади незвичні для україномовних студентів і тому заслуговують на особливу увагу.

Деякі англійські прийменники є складеними:
звідки — **where from;**
Куди ви ідете і звідки? — **Where are you going and where from?**
навіщо — **what for;**
Мені потрібна ця книга. — Навіщо? — **I need this book. — What for?**

Є й інші складені прийменники; ми ще до них повернемось. А тепер перейдемо до суті цього явища — спробуємо порівняти, як змінюється місце прийменників у запитальних реченнях в українській та англійській мовах.

Він — з України. З якої він країни? —**He is from Ukraine. What country is he from?**
Це — для нього. Для кого це? — **This is for him. Whom is it for?**
Вона дивиться на стіну. На що вона дивиться? — **She is looking at the wall. What is she looking at?**

Виявляється, що це в українській мові прийменник з легкістю переходить на початок фрази, а в англійській він, навпаки, намагається залишитися на місці.

We are talking about music. — Ми говоримо про музику.
What are we talking about? — Про що ми говоримо?
He opened the bottle with a knife. — Він відкоркував пляшку ножем.
What did he open the bottle with? — Чим він відкоркував пляшку?

Отже, одна з причин цього явища — „небажання" англійського прийменника міняти своє місце в реченні при переході від ствердження до запитання.

Інша причина — глибша: в англійській мові існує особлива кляса дієслів, які діють „у зв'язці з прийменниками". В деяких підручниках їх називають **"prepositional verbs"** або **"verbs with fixed prepositions"**. Їх не так уже й багато: всього кількадесят таких дієслів можуть вам придатися напочатках.

to be afraid (of) — боятися (чогось)
What are you afraid of? — Чого ви боїтеся?
to apply (for) — подавати заяву (на)
What position did you apply for? — На яку посаду ви подали заяву?
to ask (for) — просити; напрошуватися (на)
What help are you asking for? — Якої допомоги ви просите?
He is asking for trouble. — Він напрошується на неприємності.
to laugh (at) — сміятися (з)
What is he laughing at? — З чого він сміється?
to listen (to) — слухати (чогось)
What music are you listening to? — Якої музики ви тепер слухаєте?
to be proud (of) — пишатися (чимось)
What are you so proud of? — Чим ви так пишаєтесь?
to wait (for) — очікувати (чогось, когось)
What are you waiting for? — На що ви чекаєте?
Whom are you waiting for? — На кого ви чекаєте?

Тут доречний невеликий відступ. У підручниках сказано, що слово **who** (хто) мусить вживатися як підмет, а **whom** (кому, ким і т. д.) — як додаток.

Whom are you going with? — З ким ви йдете (або їдете)?
Whom did you give the book to? — Кому ви віддали книгу?

На цю різницю невпинно вказують вчителі, але в неформальній мові це правило давно і звично порушується. Наведемо тут одну популярну приказку, яку багатьом, хто приїжджає до Америки, подають як квінтесенцію місцевого досвіду: **It's not what you know but who you know.** — Важливим є не те, що ти знаєш, а те, кого ти знаєш.

Власне, прийменник в кінці англійського речення — це теж порушення правила, яке зформувалося у свій час під впливом латинської мови, в якій (як і в українській) такого не буває. В одному з недавніх посібників автор в якості останнього доказу приводить той факт, що са́ме слово **"preposition"** означає „той, що стоїть перед чимось". Одначе, в англійської мові своя логіка. Той самий автор подає два можливих варіянти однієї фрази:

Which hotel did you stay in?
In which hotel did you stay? — (В якому готелі ви зупинялися) і погоджується, що останній з них звучить дуже формально.

Повернемось до дієслів з прийменниками. Деякі з них можуть об'єднуватися більше ніж з одним прийменником, набуваючи при цьому різних значень:

to be made (of) — бути зробленим (з)
to be made (in) — бути виготовленим (в)
This dress is made of cotton. It is made in Italy. — Це плаття зроблене з бавовни; воно виготовлене в Італії.
to care (about) — переживати, хвилюватися, турбуватися, піклуватися
to care (for) — to take care (of) — доглядати, опікуватися
I don't care about your problems —
I've got enough of my own. — Мене не турбують твої проблеми — у мене досить своїх власних.
Who will care for you? — Хто піклуватиметься вами?
Those people care for and about senior citizens. — Ці люди опікуються старшими людьми і турбуються про них.
think (of); think (about) — думати (про)
dream (of); dream (about) — мріяти (про).

В даному випадку різниця майже невідчутна.

What are you thinking of? — Про що ви тепер думаєте?
to look (at) — дивитися (на)
to look (after) — Дивитися, доглядати (за)
I can look after your children while you are at work. — Я можу доглянути ваших дітей, поки ви на роботі.
to look (for) — шукати (за чимось, за кимось)
What are you looking for? — За чим ви шукаєте?
to remind (about) — нагадувати (про)
to remind (of) — нагадувати (когось)
He reminded me about the appointment. — Він пригадав мені про домовлену зустріч.
He reminds me of my uncle. — Він нагадує мені мого дядька.

ІІ частина лекції — у наступному, 20-му занятті англійської мови, яке друкуватиметься у п'ятницю, 28-го лютого ц.р.

Автор лекцій англійської мови — Віталій Левенталь. Матеріял підготувала відповідальна за рубрику Галина Колесса. Автор застерігає за собою усі права.

Молодь в Чикаґо вшанувала героїв Крут

29-го січня цього року минуло 79 років від дати бою під Крутами. І, здається, чим дальше віддаляємось від тієї дати, тим більше усвідомлюємо собі її вагомість і значення для українського народу. Історична суть тієї дати для нас сьогодні більше очевидна, як колинебудь. А полягає вона в тому, що в день 29-го січня 1918 року український народ продемонстрував, що в хвилину великої потреби він готовий стати в обороні своєї найбільшої цінности — бути господарем на своїй землі. Цінністю українського народу тоді було проголошення Центральною Радою України самостійности України, а бій під Крутами сім днів пізніше став доказом готовности народу боронити ту свою цінність — державну самостійність.

Готовість боронити свою державну незалежність, а навіть віддавати за неї життя на полі бою, це високо цінена вартість всіма народами. Така жертва розціюється, як найвищий ступінь героїзму і посвяти. Без найменших застережень і сумнівів можна все це сказати про учасників бою під Крутами.

З перспективи часу сьогодні бачимо, що Крути — це свідоцтво кришталльно-чистого патріотизму, незаламаченого, непідробленого, але щирого, що випливає з душі і серця тих, хто любить свою батьківщину. Знаємо, що з бігом часу Крути стали для української молоді своєрідним учителем, вихователем, прикладом і натхненням. Треба радіти, що молодь не забуває героїв Крут, а згадує їх і на їх прикладі вчиться любити свою батьківщину. Під московською окупацією українська молодь донедавна на могла сходитися, щоб пригадати собі героїзм своїх минулих ровесників. Не еміграції вона це робила рік-річно і продовжує робити. Ось приклад цього в місті Чикаго. І так заходами Конференції Українських Молодечих Організацій при УККА 25-го січня тут, в Чикаго, організована українська молодь СУМ і Пласту в своїх однострох та при співучасті учнів Школи Українознавства „Рідна Школа" зібралися в залі школи св. о. Миколая в числі біля 250 різного віку хлопців та дівчат, щоб спільно, як це відзначила у вступному слові директорка школи Українознавства мгр Людмила Хойнацька, „пригадати, віддзначити і не забути тих наших героїв, які своєю кров'ю вписалися на сторінках нашої історії".

Підготовою та переведенням відзначення річниці бою під Крутами в Чикаго займаються по черзі молодечі організації. Така відповідальність цього року спочивала на місцевих Осередках СУМ. Відзначення відбулося у формі апелю, а командний склав був із сумівців: Христя Косач — комендантка, Марійка Крутяк — організаційна, Маріян Колодій — писар. Обов'язки бунчужного сповняв пластун Юра Заяць.

Програма на відзначення бою під Крутами була коротка, але належно підготована. Як це водиться у молодечих організаціях, тут було звітування поодиноких частин, відчитання денного наказу та привіти. Сама ж програма почалася молитвою, яку перевів недавно прибулий з України о. Василь Петрів. Коротке слово про значіння події Крут для молоді виголосив бувлавний Осередку СУМ ім. Дмитра Вітовського в Палатайн д-р Володимир Гончаров. В дальший частині програми були збірні деклямації патріотичних віршів, в яких віддзеркалювався героїзм Крутянського чину. Окремо треба відзначити участь у програмі дуету бандуристок місцевого Осередку ОДУМ, які виконали дві бадьорі мелодії на бандурах. На закінчення всі учасники спільно заспівали стрілецьку пісню „Гей, у лузі". Апель закінчено відспіванням українського національного гимну.

Треба відзначити, що програмі пригладалося чимало людей, в більшості батьків, що привели своїх дітей до школи.

Лука Костелина

Президент України прийняв на авдієнції ректора УВУ М. Лабуньку

Як уже інформовано, у середу, 29-го січня ц. р. Президент України Леонід Кучма прийняв ректора Українського Вільного Університету проф. д-ра Мирослава Лабуньку.

Зустріч відбулась у полудневий час у гостинній Президента у будинку президентської адміністрації з участю першого асистента Президента Володимира Литвина та осіб з відділу протоколу. Метою зустрічі, про яку просив ректор М. Лабунька було поінформувати про становище та працю УВУ під сучасну пору та прохати про моральну підтримку і фінансову допомогу з боку Уряду України. Президент Леонід Кучма з увагою вислухав ректора М. Лабуньку й запевнив його про своє позитивне ставлення до цієї заслуженої установи української діяспори та про свою підтримку, згадавши при тому, що в переговорах з німецькими державними чинниками українська сторона включає і справи УВУ.

Проф. М. Лабунька (зліва) вручає книжки Президентові Л. Кучмі.

Президент Л. Кучма двічі відвідував УВУ. Перший раз як прем'єр-міністер України 1992 року і як Президент 6-го липня 1995 року. У 1996 році, напередодні 5-річчя проголошення незалежности української держави, УВУ вшанував Президента Кучму почесним докторатом. При нагоді зустрічі ректор М. Лабунька зложив Президентові свої особисті гратуляції з тої причини (в урочистій промоції Президент не міг взяти участь; в його заступстві диплом одержав амбасадор України в Німеччині Юрій Костенко). В дарунок передано Президентові оригінальне видання „Енциклопедію Українознавства" (гаслову частину в 11-ти томах) з відповідною дедикацією від УВУ і НТШ та монографію — „Митрополит Іларіон і його писання" (Рим, 1990, вид. УКУ).

В часі зустрічі була мова про сучасну політичну та економічну ситуацію, як і про майбутнє України. Ректор М. Лабунька зложив Президентові гратуляції за особливі осяги, що їх зроблено під час минулого року, а це — прийняття Конституції України й зміна валюти (впровадження гривні).

Про зустріч ректора УВУ М. Лабуньки з Президентом України Леонідом Кучмою була передача в державному телебаченні та повідомлення в радіо.

УВУ

У Філядельфії школа відзначила Січневі роковини

В нашій „Українській Рідній Школі" у Філядельфії (директор д-р Олександер Лужницький) 25-го січня відбулася святочна академія в честь борців-героїв Визвольних Змагань 22-го Січня 1918-19 років.

Ведучий програмою — учень 12-ої кляси Дмитро Кіпа в короткому вступному слові доповів присутнім про мету цієї святочної академії та передав слово учениці 12-ої кляси Наталії Струтинській, яка більш детально розповіла про січневі події 1918-19 років та про сумні роковини загибелі молодих вояків Української Народної Республіки в бою під Крутами 29-го січня 1918 року.

Хор учнів 4-ої кляси під керівництвом учительки Уляни Заліпської виконав дві пісні: „Ой, у лузі червона калина" (солістки Таїса Гевка та Андрея Филипович) і „О, Україно!"

З монтажем „Софійські дзвони" (спільна деклямація з уривків віршів Богдана Кравціва, Дмитра Павличка, Остапа Тарнавського та Павла Тичини) виступили учні 12-ої кляси Андрея Кизима, Іванна Тимчук та Андрій Кулинич під фортепіяновий супровід учениці 10-ої кляси Анни Керницької. Аранжував і підготував цей виступ Зенон Чайківський.

І ось на сцені учениця 12-ої кляси Оля Смолинець, яка вже з перших слів захопила присутніх в залі очікуванням чогось надзвичайного:

„Кажуть, що вже давним-давно з далекої пляніти Ваталіс прилітали її жителі на нашу Землю. Що вони тут робили, того ніхто не знає. Але, чи ви повірите? На пляніті Ваталіс також живуть — козаки! Як вони туди дісталися? От про це ви довідаєтесь з фантастичної сценки Зенона Чайківського під заголовком 'День на пляніті Ваталіс' ".

Відкрилася завіса. Сцена вдекорована якимись фантастично-оригінальними предметами. Молоді люди в блискучо-яскравій одежі неземного стилю і серед них... вусатий дід Опанас в козацьких шароварах та вишитій сорочці (учень 8-ої кляси Ярослав Ковалів). Всі в залі завмерли, вслухаючись в кожне слово дійових осіб. Зворушливим був момент прощання двох товаришок — Оксани та Чікочі (учениці 7-ої кляси Стефанія Гомик та Наталка Кужла), які чудово відспівали свої арії під майстерний супровід піяністки — учениці 7-ої кляси Наталії Гудь. Гарно зіграли свої ролі Максима та Раракy учні 5-ої кляси Алекс Кнігницький та Ярослав Готь.

Не були осторонь і батьки наших „артистів". Належне потрібно віддати Ромі Кужлі, Вірі Гомик, Андреї Кнігницькій, Ярині Готь, Іванні Ковалів, які проєктували і виконали строї до цієї інсценізації. А Богдан Чайківський та Роман Кнігницький займались декораціями та авдіо-технікою. Але окремо хочеться висловити вдячність головному драматургові й режисерові Зенонові Чайківському, який вміє в невеличкі, захоплюючі, часто з гумором (його пера)

(Закінчення на стор. 4)

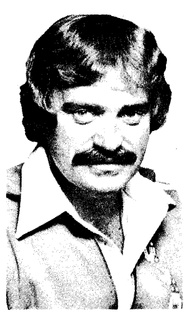
З НАГОДИ 150 РІЧНИЦІ ВІД ДНЯ народження Томаса Едісона, котра поприпала на вівторок, 11-го лютого, внесено федеральний законопроєкт, яким дозволятиметься зібрати фонди для направи двох місць перебування в Ню Джерзі цього видатного американського винахідника. Згідно зі згаданим законопроєктом Уряд державного скарбу видасть дві пропам'ятні монети, а прибутки з їх розпродажу будуть ужиті на ті конечні направи — приміщення його фабрики винаходів у Вест Орандж, Н. Дж., і пропам'ятної вежі Т. Едісона в місцевості Едісон, Н. Дж.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

Покійного Володимира („Дзюха") Чижовича відзначили почестю „Палацу слави тренерів"

Конвенція Асоціяції футбольних тренерів Америки, що відбулася 15-19-го січня в м. Нешвіллі, Тенн., відзначила пок. Володимира Чижовича найбільшою почестю, якою є в ЗСА „Палац слави тренерів". Пок. В. Чижович — єдиний українець, якого заслужено додали до цього списку слави, що досі охоплює 30 лавреатів. Документацію цього відзначення вручили Ігореві Чижовичеві, старшому братові покійного.

В. Чижович

Володимир Чижович народився на Самбірщині у західній Україні в 1937 році. Події Другої світової війни склалися так, що юний „Дзюхо" разом з батьками і двома братами були змушені залишити рідний край в 1944 році. На початку еміграntський шлях простелився йому до західньої Німеччини. Після кількарічного перебування в переселенчих таборах, у 1949 році родина Чижовичів переїхала до Америки. Поселившись у Філядельфії, юний „Дзюхо" продовжував бути активним в улюбленому спорті, яким для нього був копаний м'яч. Виступав у шкільних дружинах, а передовсім в дружинах місцевого УСО „Тризуб", в яких постійно авансував і дійшов до вершин, коли в складі першої дружини став чемпіоном Америки.

В 1957 році вступив на студії до Університету Темпл, в якому на протязі 4-ох років, поруч успіхів в науці, здобув блискучі осяги в складі університетської дружини копаного м'яча. По закінченні студій розпочав професійну футбольну кар'єру, яку продовжував 12 років. За цей час виступав у складах СТ „Україна", Монтреаль—Торонто, УСК Ню Йорк, ФК „Джуліяна", УСВТ „Ч. Січ"", а дальше в складах збірних ЗСА.

В 1961 році розпочав тренерську кар'єру. На початку в Текстайл Каледжі, де осягнув феноменальний вислід — 122 виграних, 37 програних і 14 ремісів. У 1975 році став головним тренером репрезентації Америки, а дальше Провід футбольної Федерації призначив Володимира директором вишколу тренерів „А" кляси. В 1986 році перейняв позицію тренера в університеті Вейк Форест в стейті Норт Каролайна, де несподівано відійшов у вічність у вересні 1994 року.

Згадана вище почесть покійного — не єдина в його футбольній кар'єрі. Двократно був відзначений „Ол Амерікен", трикратно вибраний до збірної „зірок" Американської Професійної Ліги, в 1975 році тренером року, в 1978 році „Гол оф Фейм" на університеті Темпл, а в 1986 році „Гол оф Фейм" в Текстайл Каледжі. Ряд чемпіонських відзначень в УСО „Тризуб", СТ „Україна" Монтреаль—Торонто, УСК Ню Йорк і УСВТ „Ч. Січ".

Був автором підручника для футбольних тренерів Америки, що вийшла в накладі 350,000 примірників.

Українці в Австралії готуються до Олімпіяди в Сиднеї

У газеті „Вільна Думка" з 15-січня 1997 року Марічка Галабурда-Чигрин помістила цікаву розповідь під наголовком „Лист-подяка Федерації Плавання України українцям Австралії", в якій подала деякі факти про передолімпійські виступи українських спортовців в Австралії і перші підготовчі кроки українців-громадян Австралії. „Молоді гімнасти України — переможці Канбера Кап".

Авторка пише: „У той проміжок часу, який відділяє нас від Олімпіяди в 2000-му році в Сіднеї в Олімпійському Парку в Гомбуш, який знаходиться лише кілька кілометрів від усіх українських будов в Лідкомбі, до Австралії на різні передолімпійські змагання будуть приїжджати спортовці, які змагатимуться у різних видах спорту. Зовсім недавно „Вільна Думка" писала про Світляну Бондаренко, яка брала участь у змаганнях з плавання тут в Сіднеї. Після повернення Світляни в Україну Управа ОУГ отримала лист від Федерації плавання України, в якому голова Федерації Андрій Власков між іншим пише: '...Федерація плавання України рада мати нагоду висловити вдячність вам та всім особам української громади Австралії, які підтримували та допомагали кращій українській плавачці Світляні Бондаренко під час її перебування у Сіднеї на міжнародних змаганнях з плавання 13-19-го листопада 1996 року'. Президент Федерації плавання повідомив, що українські спортовці з водних видів спорту візьмуть участь у світових змаганнях, які відбудуться в січні 1998 року в місті Перт.

Від 7-го до 16-го грудня цього року в столиці Австралії Канбері перебували молоді гімнасти з України, які брали участь у міжнародних змаганнях з гімнастики, Канбера Кап. До делегації входили Роман Зозуля, Євген Кузьмин, Олена Рижкова та Наталка Сиренко. З ними були їхні тренери Федір Кулакзіков та Ірина Гляшенко. Змагання проходили 10-го та 11-го грудня, були організовані Австралійським Інститутом Спорту та Федерацією гімнастів Австралії. У змаганнях брали участь репрезентанти 9-ох країн світу. Юні спортовці з Дніпропетровського та Запоріжжя віком 14—16 років здобули 2 золоті, 4 срібні та 2 бронзові медалі. Роман Зозуля у фіналах здобув друге місце, тобто срібну медалю, а також бронзову у вправах на „коні". Євген Кузьмин здобув 6-те місце у фіналах, золоту медалю і срібну на горизонтальній перекладці. Наталя Сиренко здобула бронзову медалю, а Олена Рижкова 4-те місце у фіналах і золоту медалю у вправах на перекладинах.

В понеділок 16-го грудня голова ОУГ Яр. Дума і авторка цього допису зустріли наших земляків на Сіднейському летовищі, коли делеґація поверталася в Україну. Нас повідомили, що кошти побуту і перелету покрив Австралійський Інститут Спорту, в якому вони й мешкали. Україна не була би в силі покрити такі кошти. Ірина Іляшенко, яка, до речі, розмовляла чудовою українською мовою, висловила жаль з приводу того, що їхню делеґацію тут, в Австралії, ніхто не зустрів і вони навіть мали враження, що змагання відбуватимуться не в Канбері, а в Сіднею. Але, все ж, усе закінчилося благополучно, і вони мають гарні враження від перебування в Канбері, де їх зустріли представники української громади і вони мали нагоду побачити українську церкву, музей, пам'ятник жертвам Голодомору.

Ми пояснили нашим землякам, що українській громаді ніхто не повідомляє про приїзд спортовців з України, а довідуємося про це, вже коли змагання починаються, з австралійських джерел інформації. Тому ми просили б спортові федерації України повідомляти нас заздалегідь про приїзд тієї чи іншої спортової групи, щоб ми могли належно приготуватися, гідно зустріти спортовців і допомогти їм, чим зможемо. Ірина Іляшенко обіцяла порушити цю справу в Києві. Вона також сказала, що всім їм нелегко тепер в Україні, особливо, коли їм місяцями не виплачують заробітних платень. Тож буває й так, — що немає за що купити харчі". „Хочу згадати, — пише дальше авторка, — що Управа ОУГ формує Олімпійський Комітет на чолі з Володимиром Войтовичем. Він також очолює й Всеавстралійський Олімпійський Комітет, який Управа СУОА затвердила на своїй останній Конференції. В. Войтович вже виробив проєкт пляну праці, який ще треба дещо допрацювати. Під час Олімпіяди українській громаді доведеться прикласти зусилля для зустрічі і побуту спортовців з України... Чи говорили згадані спортовці-гімнасти українською мовою? Крім тренерки Ірини Іляшенко всі інші розмовляли російською мовою, або дуже слабою українською... Після спільної знимки і короткої, але корисної розмови наші спортовці, обмінявшись адресами, попрощалися з нами і відлетіли в Україну".

Подав О. Т.

У Філядельфії...

(Закінчення зі стор. 3)

сценки, в доступній для дітей формі вкласти глибокий національно-патріотичний зміст.

Це людина, яка, не рахуючись зі своїм часом і без матеріяльної винагороди, ніби магніт притягує до себе шкільну молодь, живе їхнім життям, творить для них, бо коріння його в театральному мистецтві і глибокій любові до України та її нащадків. І чи не найкращою нагородою для шановного маестро З. Чайківського є щирі оплески маленьких і дорослих глядачів. І, як у справжньому театрі, нагороджують найбільш любимих, талановитих осіб, З. Чайківському було вручено чудовий букет троянд, які він ... роздав своїм „акторам", правда, вже за кулісами, бо програма продовжувалась.

Заступник директора мґр Віра Бей вручала нагороди — похвальні грамоти учням, які з відмінними показниками закінчили перше півріччя цього навчального року.

Відспівано національний гимн. По клясах вчителі роздавали піврічні свідоцтва. І довго панував піднесений святочний настрій.

Галина Клюк-Дзівак

Без української мови і книжки — не буде й української дитини!

Відбулася...

(Закінчення зі стор. 1)

дення наступних тристоронніх військових навчань. Їх плянується провести в Криму. Українська сторона запропонувала ремонтувати на своїх 43 військових ремонтних підприємствах військову техніку Великобританії. Для вивчення цієї перспективи до Великобританії виїде на два місяці український офіцер.

Питання особливого партнерства України і НАТО обговорено також під час зустрічі секретаря Ради національної безпеки і оборони України Володимира Горбуліна з державним секретарем Великобританія з питань оборони і безпеки М. Портілло. За словами Горбуліна, "для України важливо, щоб цей документ зафіксував гарантії трериторіяльної цілісности та суверенітету, як пріоритет у взаємовідносинах України і НАТО".

М. Портілло зазначив, що британці не проти поширення НАТО на схід, але всіх одразу туди прийняти неможливо, тому Україні та Росії запропоновано статус особливого партнерства. Питання про надання такого статусу розглядатиметься на конфернції НАТО в Мадриді влітку цього року.

ПОДІЇ

45-ЛІТТЯ 17-го ВІДДІЛУ СУА

Маямі, Фла. — Місцевий 17-ий Відділ Союзу Українок Америки ім. О. Теліги відзначить 45-ліття Відділу програмою з полуденком у неділю, 23-го лютого після св. Літургії в залі церкви Успення Пречистої Діви Марії.

